

Je úterý 16. května, posloucháte studio N, tady je Filip Titlbach.
Mímmostem je francovský spěšovatel Eduard Louis jeden z nejuznávanějších autorů své generace.
Píše o chudobě a každodenním ponižování nižších vrstev.
Pojmenovává násily, které není pácháno.
Jeho tématem je i odstrkování kvůj lidí na okraji společnosti.
Nezdráhá se ve svých knížkách ukázat prstem na konkrétní politiky,
asi do vím způsobem jim připomenout, které životy zničili.
A může se to dovolit, protože píše o sobě a o své rodině.
Eduard, vítejte dobrý den.
Hello, welcome, thank you for your time Eduard.
Thank you very much, merci.
Eduard, může být literatura nástrojen změny?
Jeho může být literatura nástrojen změny.
Ano, domnívám se, že literatura může být nástrojem transformace světa.
Ale pod mínkou proto je nejprve proměnit literaturu.
Pokud chceme, aby literatura změnila svět, je třeba transformovat literaturu.
Víte, je to tak, že většina spisovatelů pochází sociologicky spíše
z privilegované třídy, zdělané buržo a zní.
Mají rodiče, kteří studovali, právě proto mají možnost později psát.
Velmi často v kulturním prostředí existuje jaká si ideálizace literatury.
Říká se, že literatura oteví ráducha,
že staví mosty místo zdí. Říká se, že nás literatura spojuje.
To jsou fráze, které často uvnitř kulturní oblasti slicháme.
Já z toho to světa nepocházím.
Pocházím ze světa, ve kterém lidi literatura nezachránila.
Můj otec pracoval celý život v továrně, literatura pro něj nic neudělala.
Moje matka byla uklízečka, že na vdomácnosti literatura pro něj nic neudělala.
Můj brater zemřel v 38 letech, literatura pro něj nic neudělala.
Literatura byla dokonce něčím, co nás zashtrašovalo, co nám naháňalo strach.
Já pocházím z místa, ve kterém literatura nebyla patrná, nebyla proto ani ideálizovaná.
A to je důvod pro cikladu otázku, jak bychom mohli dělat literaturu Jirak.
Mám na něj kritický pohled.
Né ten obdivný, který je možné mít v privilegovaných vrstvách.
A pokud říkáte, že ta transformace je možná, a pokud ji vnímáte kritický,
jak tvrdíte, že by literatura měla být a měla by projít určitou sebe reflexí,
tak co chcete svými kněhami změnit vy?
A partir do momentu, když vyučíte, když vyučíte, když vyučíte, když vyučíte.
Od chvíle, kdy začnete psát knížky, cítíte, jak se na vás snášejí pravidla.
Pravidla literatury, která vás stíží na rame nech, a která jsou velmi těžko identifikovatelná,
protože pravidla literatury jsou jako pravidla gendru.
Sou to pravidla naší společnosti, která nám předepisují, co znamená být mužem, nebo ženou.
Nejsou nikde, byte sa na dom Ramoru.
Nedostaneme při narození biblistím, co je to být mužem, nebo ženou.
Přesto, ale dostaneme příkazy, rozkazy.

Dostaneme formy disciplíny v běžném životě, a literatura funguje stejným způsobem. Jedno z prvních pravidel, které jsem na sobě podcítil, byla představa, podle které by literatura neměla být příliš explicitní. Občas jsem četl literární kritiky, ve kterých stálo, že tato kniha je ohromná, nebo že tato divadelní hra je úžasná, protože nic není řečeno. Všechno je jen vnuknuté, nic není explicitní. A já jsem si položil otázku, proč by ale literatura neměla být explicitní? Proč by nemohla přímo vyjadřovat svět upřímně agresivně, vyzývavě? A jestli zatím všim není vyjadru třídní mechanismus, protože literaturu tvoří dominantní třídy. Třídní mechanismus, který spočívá vhránění se před světem prostřednictvím literatury. Literatura vlastně poskytuje estetické privy legium nepopisovat svět. Je to perfektní, protože to není didaktické, je to hezké, protože to není přímo vyjadřené. Já jsem chtěl dělat literaturu, která udočí, protože je to literatura, která popisuje svět. A to je pro mě jedním z prvních nástrojů transformace. Takových pravidel, které formují to, co je literatura, jsou ale desítky. Říkali mi také, že literatura nemá být moc sentimentální. Sentimentální literatura je při něco pejorativního. Jako kdyby se měli některé emoce, zejména prutké emoce, pohořbí. Abychom v literaturě vytvořili něco vznešeného. Jenže já jsem osobně poznal životy lidí, které vás rozpláčou. A pokud nenapišu knihu, která čtenáře rozpláče, tak tyto životy podvedu. Je to životy pohořbím. Ať už jde o explicitaci nebo o pocity, mohl bych citovat mnoho takových příkladů. Je to právě tento způsob, kterým se snažím dělat literaturu. Je to určitá forma archeologie skrytých pravidel literatury, aby se vynořili jiné podoby života a reality. Ale je to tak, že mám leh s tebou literatury. Je to odcháklad od archeologie, které jsou vytvořili jiné podoby života. Vy to děláte, protože v svojich kniách na jednu stranu dáváte hlas pracující 3D. Popisujete násilí, které nání pácháno systémově, ale zároveň popisujete, jak ona samota 3D ublížila vám, protože je plná homofobie, je plná rasizmu, je plná seksizmu a neby zajímavalo jaký náročné jít z vaší pozice, člověka kterému bylo ublíženo, proti temu nepsanému systému, nebo nepsaným pravidlům, o kterých mluvíte. A tu hlenější vrstvu hájit, protože ona přece není a nikdy nebude krásná a čistá, aby bylo úplně jednoduché za ní bojovat. Problém pro mě je, že velmi často je v současných politických hnutích, v politickém a soudomém způsobu, jak dělat politiku, něco velmi meritokratického. Je to určitá podoba kapitalistické ideologie, která kontaminovala i levicový prostor, a která spočívá v myšlení, že obrani lidí a obrani kategorii je zapotřebí ukázat, že si toty kategorie zaslouží. A jako by vlastně za někoho, za nějakou kategorii bojovat, znamenalo tuto kategorii veledný. Cet efer lelož de cette catégorie.

Takže dnes často zejména v politice, slyšíme women are beautiful, queer people are heroes, gay people are fabulous.

Jako kdyby bojovat za nějakou kategorii, v podstatě znamenalo říkat o ní jen to dobré.

Pro mě je, ale tento způsob, jak dělat politiku, velmi problematický, protože vyzdvihuje formu meritokratického kapitalizmu, který spočívá v tomto.

Pokud chcete, abychom se za vás rvali, musíme říct, že jste dobrý lidé.

Já to vidím víc radikálně, musíme bojovat za lidi, i když nejsou dobrý.

Já jsem vyrostl z rasisty a homofoby, s lidmi, kteří se špatně chovali k ženám v mém okolí, a přesto tě lidé trpěli.

A proto za ně bojují a píšu pro ně, kde o to narušit podvědomí současné politiky.

A ufonsé jsi jde romp, a zvěděl, když se to podařilo?

Vám se to ale podařilo.

Vám se podařilo dostat cestě nejnišší chudé vrstvy do té nejvyšší,

vlastně z chudé vyloučené rodiny na francouzském severu,

mezi intelektuály a bohaté lidi, vlastně pařízkou buržoázy.

Považujete něco z toho za svůj domov, za vaše přirozené prostředí?

Protože já ani jedno.

Uj, jsi nilanilotr.

Ano, není to ani jedno, ani druhé.

Přebíhák mezi třídami, není tak docela doma tam, kde vyrostl,

a ani nikdy úplně není doma tam, kam přišel.

Ale je to možná tato nekomfortní pozice,

která nám umožňuje vidět svět více kriticky.

To je jisté.

To, co jsem chtěl ukázat v knize, jak se stát jiným,

je, že jsem z toho to prostředí mého dětství unikl.

Ne proto, že bych byl svobodnější, citlivější,

nebo inteligentnější, než ti lidé, se kterými jsem vyrostl.

Ale právě proto, že jsem byl méně svobodný, než oni.

Vlastně po každé je ve vyprávění příběhu o lidech,

kterí se vymaní z nějakého sociálního prostředí,

trochu mainstreamová mitologie výmečného dítěte,

jemnějšího a citlivějšího, než ostatní.

Já se tuto mitologii snažím ve svých knihách zničit

a vyprávět jiný příběh.

A tento příběh je právě příběhem dítěte,

které je méně svobodné, než ostatní.

Protože jakopně třídního determinizmu,

kromě mé podmínky, chudé vrstvy,

jsem byl ovlivňovaný také sexuálním determinizmem.

Těplouž, to mi říkali každý den.

A kvůli tomu jsem měl ještě menší moc, než ostatní.

A kvůli tomu jsem musel utéct.

A když se to způjde,

byl jsem nejlepším, který jsou už jim.

A když se to způjde, když jsem musel utéct.

A jak to, že vám se podařilo,
proplout staje dne, dřívý do jiné
a podstatné části lidí,
nebo podstatné části populace,
se to nikdy nepodaří?

Protože je to...

to, co producí
měli vážně, nejlepším nejlepším,
to je hovala.

To, co způsobuje emancipaci, je z měsíce příběhu, která je tak velká, že je velmi obtížné i ohraničit.
Je to minulost vaší rodiny, vaší sociální vrstvy, vaší sexuality, vašich setkání, vašich přátelství.

A to všechno napíše osud, který buď povede a nebo nepovede k emancipaci.

Je ale potřeba dokázat postavit celou mapu toho, co dělá bytost bytostí,
co dělá osobu, aby mohla uniknout této mitologii vědomí, které by bylo čistší, svobodnější, jemnější.
A to, co se v knize, jak se udělat jiným, pokouším udělat, je vlastně tuto mapu znovu vytvořit.

A ukázat, že moje svoboda, nebo moje emancipace, vzešla z celého světa, který mě obklopoval.

Z mnohá komplexních věcí, ale nehe ze mně.

Můžu říct konkrétní příklad. Ještě před touto knihou, o moje transformaci, jsem napsal knihu o
přeměně mé matky, boje a poloměny jedné ženy,

ve které například vyprávím, že všechny kruté věci, které můj otec běhemého dětství,
jako dominantní muž, v rodině heterosexuální a maskuliní zažil, vždy prožíval, jako by si je vybral.

To znamená, že pil alkohol, protože byl pravý muž.

Takže si ničil tělo, dělal nebezpečné věci, protože byl pravý muž a toho poškozoval.

Nechtěl chodit do školy, protože se to zdálo jako ženské, podvolit se učitelům, podřídít se disciplíně,
pravidlům školy.

A vlastně vše, co prožil, co jej zničilo, vždy pokládal, i když to byla iluze, za svůj výběr.

Zatímco moje matka, džena, neměla nikdy privilegium si myslet, že to byla její volba.

Svůj život nikdy nepokládala za svou volbu. Byl to můj otec, kdo jí říkal, ty zůstaneš doma.

Byl to můj otec, který říkal, ty vychovávající děti, ty nebudeš pracovat, ty budeš vařit, nebudeš si dělat
řidičák, nemluv.

A moje matka si jednoho dne mohla říct, vezmu si zpět svobodu, kterou mi ukradli.

A jednoho dne mého odce vyhnala. Přes těhovala se do města, začala svůj život odznova.

To můj otec udělat nemohl. Právě proto, že byl dominantní. Právě proto, že měl moc.

Někdy dominance umožní emancipaci. A to je to, co paralelně vyprávím, jako što gej, v knize, jak se
udělat jiným.

Můžeme to nazvat paradoxem, dominance. Je to tento způsob, dynamiky dominance, který se snažím
přestavit.

To je ufonský metod, který můžeme plnit paradox do dominací.

A to je této možnost do dominací, které můžeme představit.

Já jsem v mnoh recenzích četl, že vaše knihy jsou takovou obžalobou třídního systému.

Já vlastně vůbec nemomdujem, že by šlo o nějakou obecnou obžalobu třídního systému.

Protože vyprávě napříkladu svého odce, o kterém mluvíte, ukazujte konkrétní francouzské politiky,

kteří udělali konkrétní činy a rozhodnutí, kterému ublížili.
A vy vlastně říkáte, že za ta unavená těla, za ty udřené ruce, za ty prázdné pohledy, tě pracující třídy nesouvinu Macron, Hirsch, Sarkozy, Širak a další.
Dopustili se těhle konkrétní lidé těmi konkrétními rozhodnutími politického násilí?
Uj, vůze ve se tranž, protože když je kryzí o rassismu.
Víte, to je zvláštní, protože když jsem psal o rassizmu nebo homofoby v nejnějších třídách během mého dětví,
zejme na ve dvou prvních románech skoncovat s Edinburgh a dějiny násilí.
Vypravil jsem, že jsem se snažil pochopit původ těchto druhů násilí.
Proč tam bylo tolik homofobie, tolik rassizmu?
A v momentě, kdy jsem se to pokoušel pochopit, tak mi hodně vyčítali, že tak to postupuje.
Říkali, že to nejde pochopit, že se to nemůžeme pokoušet omlouvat, nemůžeme to skoušet vysvětlovat,
protože když je někdo homofob, nebo rassista, je to jeho odpovědnost, je to jeho výběr a jeho rozhodnutí.
A když jsem později psal knihu, kdo zabil mého odce, ve které jsem hem luvil o politickém násilí, o politicích, o prezidentech, o ministrech, kteří vzali peníze nejniším třídám, kteří seřezali rozpočty veřejného zdravotnictví.
Tak mi v ten moment ti stejní, kteří mě kritizovali, říkali,
ale to přece nejde vyčítat politikům, to je mnohem složitější, je to celý systém, celá struktura, jsou to instituce, nerozhodují to jednotlivci.
A já jsem si postupně uvědomoval, že jsou naše společnosti založené na systému, u vnitř, kterého jsou vždy odpovědní, kteří jsou dominováni a ti dominující nejsou odpovědní nikdy.
Pokud je chudý homofop, řekneme, že to je jeho chyba, protože se to vybral.
Je potřeba ho odsoudit, vytknout mu to.
Pokud prezident nebo minister udělá tvrdé rozhodnutí, řekneme, že je to systém, že je to instituce, že to jsou kolektivní mechanismy.
Je tu forma nerovnosti, analízování odpovědnosti, u vnitř, které platí paradoxně, že čím více jste dominantní, tím méně jste odpovědní.
I když bychom si mohli myslet opak, mohli bychom si představit, že mít moc, znamená mít moc nad životy jiných a mít nějakou odpovědnost, chtěl jsem bojovat proti této nerovnosti, v systému ménění.
A je to o fonsě, že jděl jsem vůlel reabilit, vytvrdnit představit inégalité v systému vždy.
A když jsem hledel, co mají společného právíta pracující vrstva a ta elita, tak jsem došel k tomu, že je to právě onahomofobie,
protože když a my dva to oba známe se nacházíme v té pracující vrstvě, tak nás tam dusí věty typu, o kterých jste mluvil,
budí chlap, nebudí teplouž, nechovej se jako žena a tak dál.
A v tomhle se představí ta elita nebo vládnoutí vrstva vůbec nerší,
když se podíváme na životy LGBTQ lidí,
jak ješkrtí vládnoutí politici v radě států
podíváme se do Polska, podíváme se na Slovensku dneska už,
podíváme se do Maďarska, do Putinova Ruska a tak dál.

Tam se vlastně mísí jak diktátorské státy, tak členové Evropské unie.

Proč je homofobie univerzálním nástrojem útlaku?

Ve všech vrstvách.

No, no, ale o fom půjde díl,

že struktury...

V podstatě bychom mohli zít,

struktury džendru a sexuality jsou ještě více mocné,

než třídní struktury.

Vlastně je to také to, co jsem se pokoušil ve svých knížkách vyprávět.

To znamená, že například celá otázka sociálních vrstev,

celá otázka toho, co v mém dětství znamenalo náležet

k nejniším vrstvám,

byla vždy otázka maskulinity proti feminitě.

Být mužem z nejniší vrstvy,

znamenalo nedávati nohu přes nohu,

jako muži z buržoazní vrstvy,

protože se to vnímalo jako ženské.

Být opravdovým mužem z nejniších tříd,

znamenalo jíst obrovská jídla,

masťna, na rozděl od buržoazy,

kteřá jí malé chody,

považované za ženské lehké.

Mí rodiče volili krajní pravěci

se slovy she has balls,

že má marine lepen koule.

Celá struktura běžného života

tříd z působu, jakým jsme volili,

jakým jsme jedli, jak jsme se oblékali,

byla promišená z krz otázky džendru maskulinity.

Nebýt žena, nebýt teplouž,

protože to bylo vždy asociované.

A právě proto tato otázka

prochází třídami.

Otázka džendru se neomezuje na jednu sociální vrstvu.

A domnívám se, že dnes

nám tato otázka maskulinity

může umožnit kompletně

znovu promyslet otázku tříd.

Přemýšlet nad ním novým způsobem.

To znamená nejen intersekcionalita,

jak to občas trochu hloupě říkáme,

nejen jednoduše kupit témata jedno na druhé,

je třeba mluvit o třídách, o maskulinitě,

o rasizmu a podobně.

Měl by se použít každý problém,
například problém maskulinity,
abychom celistvě znovu
uvážili ostatní problémy.
Změnit způsob, jak se o nich přemýšlí.
A dnes, což dokážeme vidět na genderu
nebo na sexualitě,
to jsme ještě možná před 50 lety nedokázali,
nám to umožňuje
kompletně přeskoumávat sociální vrstvy.
A to si myslím, že je důležité.
Per me, to revojí kompletně
klas social,
a sáš, myslím, že to je important.
My jsme stejně staří,
a když tu vaše knihy,
tak se vlastně nemůžu zbavit dojmu,
v svým čase, ale stejném sociálním nastavení
stejně životy
jenom na jiných místech.
A mě by zajímou, jak moc určuje
budoucnost fakt,
že se narodíte jako kvír člověk
nebo jako jiná članíné minority
v vykořeněném
a sociálně vyloučeném kraji.
Ano, sexualita nebo
to být mužem nebo ženou,
být tak vnímán
případně sociální vrstva.
To jsou konkrétní mocenské souvislosti
a vztahy, které existují.
To není fikce, jako na příklad
země, stát.
Země je něco, co je
arbitrárně rozdělené.
Když se ráno probudíme,
nejsme čechem, nejsme francouzem.
Pokud se tedy nebavíme
o nacionalistech nebo fašistech,
kteří se tak obsedentně identifikují.
Já jsem se nikdy necítil
být francouzem.
Neměl jsem nikdy dojem, že píšu knihy o Francii.

Samozřejmě
jsem tím ovlivněn.
Jsem ve Francii, čtu francouzské věci,
vidím francouzské věci.
Vjádruje, ale otázka všech mocenských
souvislostí.
Ano, je to mnohem důležitější.
A proto, když vyprávíme příběhy
pravdivým způsobem,
literatura nemůže být nikdy
literaturou národní.
A najdete úplně stejné dětství
v České republice, jako ve Francii,
v Kolumbii.
Je to literatura nationalna.
A vůž se vám
nejlepší věci
v České republice,
v Francii,
v Kolumbii.
Vojla,
je to.
V tom manuálně pracující vrstvu
vykreslujete nebo popisujete
ve všejí nechotnosti,
nevzdělanosti
s tím vším
nevkusem, nesoucitem.
Ani by vlastně zajímou, jak se
na ty vaše knihy dneska dívají lidé,
kteří jsou v těch kniách vykreslení.
Protože často jsou to vaše bráscí,
často je to vaše rodina,
často jsou to lidi, mezi kterým jste vyrůstal.
A zároveň se nebojíte kretizovat
i to současnou vrstvu, ve které se dneska
pohybuje. A opět
naprosto autenticky, explicitně
a velmi přísně.
Je to jiné,
že jsou dneska a než
a než všichni.
V některému lidé jsou velmi rádi.
V hění, ale nejsou rádi

vůbec, ostatně
s obou stran.
V některé lidé z mého dětví
nebo můjho rodiny moje knihy přijali.
V hnění je nenávidí.
Další nebyli spokojení,
moja matka nebyla vůbec ráda
když jsem začal vydávat knihy.
V prostředí, ve kterém se pohybují
kteří napsaly mnohých knih namířených proti mě.
Existujem mnohých knih, které byly ve Francii publikované za účele mě kritizovat,
nebo na mě utočit.
Ale co se týká nejniších tříd, které se snažím ve svých knihách popisovat,
mám vždy dojem, že pohled na tyto třídy,
ať už jde o žurnalistiku, politiku, literaturu nebo kinematografii,
je stále rozdělen na dvě vnímání.
Puť jsou jednotlivci z nejniších tříd popisování jako násilný,
nebezpečný, zlý, špinavý,
a nebo jsou popisování jako autentický, ponvivání, požitkáři,
tí, kteří mají oproti buržoazy, která je pokrytecká a prolhaná dobré hodnoty.
Tento dvojí způsob trochu připomíná kolonijální vnímání,
způsob, jakým Evropa kolonizovala svět
a viděla kolonizované země buď jako divochy, zabijáky,
kteří se jedí, kteří nemají přístup k civilizaci,
a nebo jako vznešené divochy, kteří znají tajemství skutečného života,
opravdové existence.
Třídní vnímání a kolonijální vnímání
tak vlastně používá dva stejné způsoby percepce, které jsou rasystické.
Dva způsoby, kvůli kterým těchto lidí zmizí, zneviditelňují.
Takže oni nejsou ani to, ani něco jiného.
Ve svých knihách se pokouším najít spravedlivé vnímání,
které by se vymikalo tomuto dvojímu. Divoch, dobrý divoch.
My si to vlastně neuvědomujeme, ale tohle stále
ohromným způsobem strukturuje umění literatur,
žurnalistiku.
Nakonec ve Francii běží každý den filmy o autentických,
úsnivých, nejniších třídách, které se baví.
A vyjádruje o únik od těchto dvou spolůviných protivníků.
Sou to dvě věci, které se vydávají za protikladné,
ale ve skutečnosti funguje společně.
A ufom, i sází dešapé a sází dve zadvěřce,
a sází dve šouzky, které pretende sopození,
ale které se dve percepce, které se dve percepce.
Poslední otázka.

Naštování?

Oui.

Oui, oui.

Ježdře zankolér.

Čultant.

Ano, jsem velmi naštvání.

Pořád.

A jedním z cílů mých kněch je vlastně rozčilovat.

To znamená, že zlost není výchozím bodem.

Není to tak, že píšu, protože já jsem naštvání.

Ale píšu, abych zlost vyvolával.

Protože velmi často není násilí bezprostředně viditelné,
není bezprostředně postřehnutelné.

Je schované, je zapotřebí práce, jako je literatura, politika nebo film,
aby bylo násilí odhaleno.

Například moje matka ignorovala všechno homofobní násilí,
které jsem v dětství zažil.

Ve škole mi každý den říkali teplouši,
plivali na mě, dávali mi vzkazy do batohu,
ve kterých stálo, že mě zabijí, protože jsem mluvil jako teplouš,
protože jsem chodil jako teplouš.

Nikdo to nevěděl.

Neříkal jsem to, protože jsem se za urážky stídl.

Ještě horší, než být terčem urážek,
byl strach, že budou jiní vědět, že jsem byl terčem urážek.

Nechtěl jsem, aby se to vědělo.

Jako člověk, který zažíval násilí,
jsem trávil čas tím, že jsem se to násilí snažil sklivat.

A musel jsem později psát, abych to násilí pojmenoval
a potenciálně spůsobil, aby se lidi na to násilí naštváli
a měli chud to změnit.

Zlost je práce.

Nemůžeme se ráno probudit a jednoduše být naštvaní.

Je příliš mnoho věcí, které nevidíme.

Je potřeba pracovat, abychom zlost vyvolali.

Je potřeba pracovat hodně.

A tak to je to, že kolačí je to věcí.

Je to nevědět, že kolačí je to.

Je to to, že nevědět.

Je to věcí, že kolačí je to věcí.

Edward, děkuju, děkuju za to, děkuju za to, děkuju za to, děkuju za to, děkuju.

Děkuju.

Tělo z části ribí, z části lidské.

Krajina plná příběhu.

[Transcript] Studio N / Édouard Louis: Jsem našťvaný. A píšu, abych vyvolával zlost

V příběhu, které volají po životě,
kde má větší místo empatie na místo normativního tlaku.
Přijďte na výstabu evikoťátkové, moje tělo není ostrof.
Veletržný palác, národní galerie Praha.
Tělo z části ribí, děkuju za to, děkuju za to, děkuju za to, děkuju za to.